

प्रधानमंत्री फसल विमा योजना

प्रधानमंत्री फसल विमा योजना ही भारतातील एक राष्ट्र-एक योजना थीमच्या अनुषंगाने कृषी विम्यासाठी सरकारची प्रमुख योजना आहे. ही योजना 'क्षेत्र दृष्टिकोन आधारावर' म्हणजेच परिभाषित क्षेत्रांवर लागू केली जाईल.

सुरुवात

- सुधारित राष्ट्रीय कृषी विमा योजना (MNAIS), हवामानावर आधारित पीक विमा योजना आणि राष्ट्रीय कृषी विमा योजना (NAIS) या पूर्वीच्या विमा योजना रद्द करून भारत सरकारने 2016 मध्ये प्रधानमंत्री फसल विमा योजना (PMFBY) सुरू केली.

निधी

- सर्व खरीप पिकांसाठी शेतकऱ्यांनी 2% आणि रब्बी पिकांसाठी 1.5% विहित विमा हप्ता भरावा. वार्षिक व्यावसायिक आणि बागायती पिकांच्या बाबतीत, प्रीमियम 5% आहे.
- राज्ये आणि भारत सरकार द्वारे शेतकऱ्यांच्या हिश्यापेक्षा आणि त्याहून अधिक प्रीमियमची किंमत समान प्रमाणात अनुदानित होती.
- तथापि, GoI ने प्रदेशातील वाढीला चालना देण्यासाठी पूर्वोत्तर राज्यांसाठी प्रीमियम सबसिडीच्या 90% वाटून घेतल्या.

अंमलबजावणी

- कृषी, सहकार आणि शेतकरी कल्याण (DAC&FW), कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय (MoA&FW), भारत सरकार (GOI) यांच्या संपूर्ण मार्गदर्शन आणि नियंत्रणाखाली निवडलेल्या विमा कंपन्यांद्वारे बहु-एजन्सी फ्रेमवर्कद्वारे आणि संबंधित राज्य इतर विविध एजन्सींच्या समन्वयाने ही योजना लागू केली जाईल.
- उदा: वाणिज्य बँका, सहकारी बँका, प्रादेशिक ग्रामीण बँका आणि त्यांच्या नियामक संस्था, सरकारी विभाग उदा. कृषी, सहकार, फलोत्पादन, सांख्यिकी, महसूल, माहिती/विज्ञान आणि तंत्रज्ञान, पंचायती राज इत्यादी वित्तीय संस्था.

पिकांची व्याप्ती

- तेलबिया
- अन्न पीक
- वार्षिक व्यावसायिक / वार्षिक बागायती पिके

नुकसान भरपाई

- नैसर्गिक आग, वादळ, गारपीट, चक्रीवादळ आणि पूर येणे यांसारख्या गैर-प्रतिबंधित जोखमीचा देखील स्थानिक आपत्ती म्हणून समावेश करण्यात आला आहे.
- काढणीनंतरचे नुकसान देखील कव्हर केले जाते.

लाभार्थी

- हंगामात अधिसूचित क्षेत्रामध्ये अधिसूचित पिके घेणारे सर्व शेतकरी ज्यांना पिकामध्ये विमा करण्यायोग्य रस आहे ते पात्र आहेत.
- ही योजना सर्व शेतकऱ्यांसाठी ऐच्छिक करण्यात आली आहे.

कृषि एवं किसान कल्याण मंत्रालय
भारत सरकार

प्रधानमंत्री फसल बीमा योजना

प्रधानमंत्री फसल बीमा योजना से फसलों की क्षति-प्रतिशत सुरक्षा

अधिकतर राज्यों में रबी 2017-18 के लिए बीमा कराने की अंतिम तिथि 31 दिसम्बर है

किसान भाइयों से निवेदन है कि यथा शीघ्र अपने निकटतम बैंक/पेयस/
जनसेवा केंद्र / बीमा एजेंट या सीधे बीमा कंपनी से बीमा करावें

प्रधानमंत्री फसल बीमा योजना हेतु
आवश्यक दस्तावेज

- आधार कार्ड
- बैंक खाता
- जमीन व फसल संबंधित दस्तावेज

न्यूनतम प्रीमियम दर - सम्पूर्ण सुरक्षा

फसल/उपज	प्रीमियम दर
रबी फसल	1.5%
खरीफ फसल	2%
वर्गिणियस फसल	5%
बागवानी फसल	5%

उद्देश

- नैसर्गिक आपत्ती, कीड आणि रोगांमुळे कोणतेही अधिसूचित पीक अपयशी ठरल्यास शेतकऱ्यांना विमा संरक्षण आणि आर्थिक सहाय्य प्रदान करणे.
- शेतकऱ्यांचे उत्पन्न स्थिर ठेवण्यासाठी त्यांचे शेतीत सातत्य राखणे.
- शेतकऱ्यांना नाविन्यपूर्ण आणि आधुनिक कृषी पद्धती अवलंबण्यास प्रोत्साहित करणे.
- कृषी क्षेत्राला पतपुरवठा सुनिश्चित करणे.